

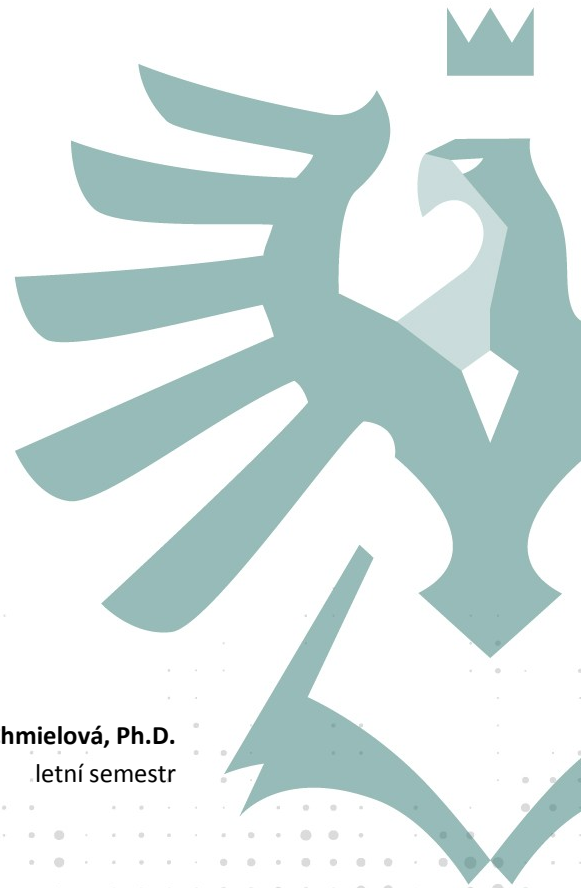
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

VEŘEJNÝ SEKTOR

Ekonomika odvětví veřejného sektoru
otázky k procvičení

www.slu.cz

Ing. Petra Chmielová, Ph.D.
letní semestr

Obecné otázky o veřejném sektoru

1. Co je veřejný sektor a jaké jsou jeho hlavní funkce?

Veřejný sektor je část ekonomiky, která poskytuje veřejné služby a zajišťuje veřejný zájem. Jeho hlavní funkcí je zabezpečení fungování společnosti, ochrana občanů a jejich práv a poskytování kvalitních veřejných služeb.

2. Jaké oblasti zahrnuje veřejný sektor? Uveďte příklady.

Veřejný sektor zahrnuje např. zdravotnictví, školství, vědu a výzkum, kulturu, sociální služby, policii, armádu, justici, veřejnou dopravu, ochranu životního prostředí aj

Obecné otázky o veřejném sektoru

3. Proč veřejný sektor nefunguje na principu zisku?

Hlavním cílem veřejného sektoru není zisk, ale maximální užitek pro společnost. Mnohé veřejné služby nejsou tržně oceněné, protože slouží celému obyvatelstvu bez ohledu na jejich finanční možnosti.

Příklad z praxe?

Hasičský záchranný sbor – Kdyby byl hasičský záchranný sbor provozován na komerčním základě, lidé by si museli předem platit za zásah, což by mohlo vést k tomu, že by si chudší domácnosti tyto služby nemohly dovolit. Veřejný sektor tedy zajišťuje, že **hasiči vyjedou k požáru nebo nehodě bez ohledu na finanční situaci občanů**. Tento model funguje na principu financování z veřejných rozpočtů, tedy z daní všech občanů.

Obecné otázky o veřejném sektoru

4. Jak se financuje veřejný sektor? Jakou roli v tom hrají veřejné rozpočty?

Financování probíhá především z veřejných rozpočtů (státního a územních rozpočtů), které jsou plněny zejména z daní.

5. Jaké jsou hlavní rozdíly mezi veřejným a soukromým sektorem?

Veřejný sektor poskytuje služby bez primárního cíle zisku, je financován z daní a řízen státem nebo veřejnou správou. Soukromý sektor funguje na tržních principech a jeho cílem je dosažení zisku.

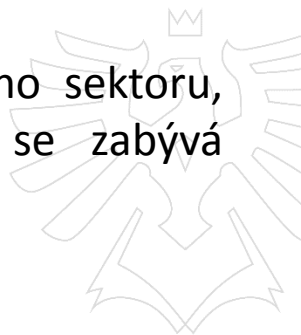
Ekonomie veřejného sektoru

6. Jaké základní ekonomické otázky řeší veřejná ekonomie?

CO, JAK a PRO KOHO produkovat ve veřejném sektoru a jak mají být tato rozhodnutí přijímána.

7. Jaký je rozdíl mezi veřejnou ekonomii a ekonomikou veřejného sektoru?

Veřejná ekonomie je teoretická disciplína zkoumající fungování neziskového sektoru, zatímco ekonomika veřejného sektoru je aplikovaná disciplína, která se zabývá konkrétními odvětvími veřejného sektoru.

Ekonomie veřejného sektoru

8. Co znamená veřejná volba a jak ovlivňuje fungování veřejného sektoru?

Veřejná volba je kolektivní rozhodování přes zastupitele. Ovlivňuje, jaké veřejné služby budou poskytovány a jak budou financovány.

9. Jakým způsobem může veřejnost kontrolovat rozhodování ve veřejném sektoru?

Prostřednictvím voleb, veřejných diskusí, petic, médií a občanských iniciativ.

Statky a jejich charakteristika

10. Jak dělíme statky z ekonomického hlediska? Uveďte příklady.

Na čisté veřejné statky (např. pouliční osvětlení), čisté soukromé statky (např. auto) a smíšené veřejné statky (např. dálnice s mýtným).

11. Jaké jsou rozdíly mezi volnými a ekonomickými statky?

Volné statky jsou dostupné zdarma (např. sluneční svit), zatímco ekonomické statky jsou výsledkem lidské činnosti a mají cenu (např. auto).

Statky a jejich charakteristika

12. Jak můžeme dělit statky podle spotřeby a rozhodování?

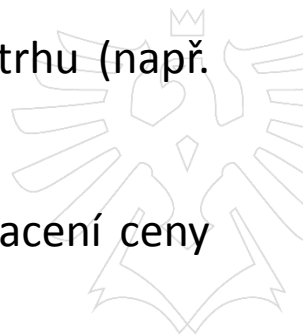
Podle spotřeby na spotřební a kapitálové; podle rozhodování na veřejné a soukromé.

Spotřební statky – slouží k přímé spotřebě (např. potraviny, oblečení).

Kapitálové statky – slouží k další výrobě a nejsou určeny k přímé spotřebě (např. stroje, tovární budovy).

Veřejné statky – poskytuje stát nebo veřejná správa, nejsou prodávány na trhu (např. veřejné osvětlení, policie).

Soukromé statky – prodávají se na trhu a jejich spotřeba je vázána na zaplacení ceny (např. auto, mobilní telefon).

Statky a jejich charakteristika

13. Co jsou to smíšené veřejné statky a jaký je jejich význam?

Statky, které mají částečně veřejný a částečně soukromý charakter (např. silnice s mýtným).

Efektivnost veřejného sektoru

14. Jaké faktory ovlivňují efektivitu veřejného sektoru?

Organizace společnosti, konkurenční prostředí, efektivní alokace zdrojů, kvalifikace pracovníků, využití technologií.

15. Proč může docházet k neefektivní alokaci veřejných zdrojů?

Kvůli politickým rozhodnutím, byrokracii, korupci nebo špatnému řízení.

Efektivnost veřejného sektoru

16. Jaké jsou hlavní problémy spojené s profesionalizací veřejné správy?

Nedostatečné odborné znalosti, politické vlivy, pomalé zavádění inovací.

17. Jak digitalizace ovlivňuje efektivitu veřejného sektoru?

Zrychluje procesy, zvyšuje transparentnost, snižuje administrativní náklady.

Selhání trhu a státu

18. Jaké jsou hlavní příčiny tržního selhání? Uveďte příklady.

Nedostatek informací (např. zdravotní pojištění), externality (znečištění ovzduší), nedokonalá konkurence (monopoly).

19. Jaké jsou rozdíly mezi mikroekonomickými a makroekonomickými příčinami tržního selhání?

Mikroekonomické: nedostatek informací, externality, nedokonalá konkurence.

Makroekonomické: hospodářská nestabilita, nezaměstnanost.

Selhání trhu a státu

20. Jaké jsou příčiny selhávání veřejného sektoru?

Nesprávná alokace zdrojů, byrokracie, nízká inovativnost.

21. Jaké jsou možné dopady neefektivních státních zásahů do ekonomiky?

Zvýšení dluhu, snížení konkurenceschopnosti, demotivace soukromého sektoru.

Aplikační a diskusní otázky

1. Může být veřejný sektor efektivnější než soukromý? Proč ano/ne?

Ano, pokud je dobře řízen a podporuje inovace. Ne, pokud je příliš byrokratický.

2. Které faktory nejvíce ovlivňují kvalitu veřejných služeb?

Dostupnost financí, odbornost zaměstnanců, efektivita řízení.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

www.slu.cz

**DĚKUJEME
ZA POZORNOST**